

2022-05-04

Sveriges regering

Sveriges riksdag

Europeiska kommissionen

Europaparlamentet

Europaforum Norra Sveriges synpunkter på EU-kommissionens förslag om förordning om utsläppande på unionens marknad och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk för politiker på lokal och regional nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland. EFNS är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden där den berör norra Sverige. EFNS bevakar Europafrågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier och handlingsprogram samt EU:s budget. Syftet med EFNS är att tillvara ta norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

Skogen är viktig för den biologiska mångfalden och har en central roll i klimatarbetet. Fler träd och livskraftiga skogar är något världen behöver. EFNS välkomnar därför initiativ för att förhindra att varor som konsumeras inom EU, eller passerar genom EU, innehåller produkter som i tredjeland bidragit till avskogning. Huvudsakligen sker avskogning när skogsmark omvandlas till åkermark för produktion av livsmedel. Från att tidigare endast reglera import och handel med olagligt avvercade trävaror genom timmerförordningen vill EU-kommissionen i en ny förordning utöver produktgruppen trä även reglera handel med livsmedlen nötkött, kakao, kaffe, palmolja och soja.

EFNS vill härmed föra fram sina perspektiv i EU:s arbete med att förhindra avskogning i tredjeland. EFNS ståndpunkter i korthet:

- Förslag i EU:s tillväxtstrategi den gröna given och Fit for 55 får inte riskera att leda till matbrist eller ökad fattigdom i tredjeland.
- Handel med trävaror bör inte försvåras när vi alla behöver ersätta fossila material med förnybara.
- På de marknader där risken för avskogning är stor bör EU verka för återbeskogning genom skogsbruk.
- Detaljreglering för hur hållbart skogsbruk bedrivs bör undvikas och terminologin behöver vara tydlig.

- Med ett förändrat säkerhetsläge och befarad global matbrist är det fel att öka administration och kostnader för import av livsmedel till den inre marknaden.

Förslag i EU:s gröna given och Fit for 55 får inte riskera att leda till matbrist eller ökad fattigdom i tredjeland

Enligt EU-kommissionens förslag får avskogning inte ha skett efter 2020 på den mark där varan producerats. Med det förändrade världsläget, med befarad matbrist i flera delar av världen som särskilt drabbar de fattigaste, kan det vara en onödigt hård formulering. Det kan bli en nödvändighet på vissa platser att ta ny åkermark i bruk för att undvika svält. Bönder som odlar mat för överlevnad bör inte hindras av bilaterala avtal där avskogning förbjuds och näringen bestraffas med handelssanktioner av EU. Resultatet av lagstiftningen får heller inte bli att fattigare länders tillgång till EU:s inre marknad begränsas. Det skulle motverka flera andra mål, exempelvis fattigdomsbekämpning och ökad tillgång på förnybara material.

Handel med trävaror bör inte försvåras när vi alla behöver ersätta fossila material med förnybara

I den varugrupp av livsmedel som ingår i förslaget på ny förordning mot avskogning ingår även produktgruppen trä. EFNS anser att det är olyckligt att så skilda produktgrupper regleras i samma förordning. Trä bör inte ingå bland matvarorna nötkött, kakao, kaffe, palmolja och soja. Omfattande regelverk för att saluföra träprodukter på den inre marknaden skulle kunna motverka EU:s klimatambitioner då vi alla behöver ställa om till mer förnybara material. Trä kan ersätta plast och andra miljöskadliga material i produkter. Dessutom kan avskogning inte tydligt kopplas till handel med trä utan till odling och export av livsmedel. Import av trävaror och handel med trävaror inom EU regleras redan av Timmerförordningen som förbjuder försäljning av trä från illegalt avverkad skog. Timmerförordningen bör därför fortsätta reglera försäljning av illegalt avverkat timmer samt trävaror från detsamma.

På marknader med stor risk för avskogning, bör EU verka för återbeskogning genom skogsbruk

Förslaget från EU-kommissionen är i huvudsak inriktat på kontroll- och rapportsystem som ska garantera att avskogning inte förekommit efter 2020. Förslaget kan vara en viktig del av arbetet mot avskogning. EFNS anser dock att förordningen bör förtydliga och tydligt markera skillnaden mellan avskogning och avverkning, där avverkning är en del av ett aktivt skogsbruk med återplantering. Med ökat fokus på bönders skogsbruk i tredje land görs en insats både för ökat upptag av CO₂ och mot fattigdom. Om bönder får ekonomisk utkomst på att plantera träd, se dem växa, sköta dem, avverka och plantera nya träd skapas förutsättningar inte bara för skydd av befintlig skog utan även för återbeskogning. Det går ofta att förena jordbruk med utkomst från träd. Till exempel genom att odla rader av träd mellan åkrar som också kan skapa mikroklimat och förhindra jorderosion. För att detta ska ske behövs ökat fokus på juridiska system, som markrätt och lagfarter som skyddar äganderätten för bönder och det behövs fungerande marknader för träprodukter.

Detaljreglering för hur hållbart skogsbruk bedrivs bör undvikas och terminologin behöver vara tydlig.

I EU-kommissionens förslag förekommer flera begrepp med oklar betydelse som "plantageskog", "planterad skog", "utarmning av skogar" samt krav på "hållbara avverkningsförfaranden". Förutom att begreppen inte är definierade och kan ge upphov till missförstånd och godtycke riskerar de att motverka syftet med förordningen. Flera av formuleringarna antyder att det skulle var fel att plantera träd vilket kraftigt skulle kunna motverka hela syftet med förordningen: fler träd i världen som tar upp CO₂ för att växa och som lagrar kol och samtidigt är habitat för djur och växter. Skillnaden mellan begreppen avverkning och avskogning bör tydliggöras. Avverkning är en del av ett aktivt skogsbruk med återplantering av träd. Avskogning innebär ändrad markanvändning, när ett ursprungligen skogtäckt område permanent omvandlas till exempelvis åkermark, betesmark eller byggnation. Sammantaget bör förordningen vara tydlig, lätt att förstå, efterleva och kontrollera, inte minst när omfattningen är global.

Med ett förändrat säkerhetsläge och befarad global matbrist är det fel att öka administration och kostnader för import av livsmedel till den inre marknaden.

Förslaget om en förordning som ska förhindra avskogning innebär omfattande kontroll- och rapportsystem i flera led inbegripet den enskilda handel där varan saluförs. Förslaget skrevs i en situation med en väl fungerande global handel med livsmedel utan uppenbara brister. Idag är det känt att brist på utsäde, konstgödsel och energi kommer att påverka tillgången på livsmedel. Ingen vet inte hur länge det kan ta innan dessa grundläggande problem är lösta. Detaljerade krav på rapportering och ökad administration i tredjeland och i handelsledet kopplat till livsmedel riskerar att öka priset på de aktuella varorna och kanske försämra EU-länders möjlighet att importera livsmedel om det finns en global brist på den aktuella varan. Risker finns för att de globala handelsströmmarna dirigeras om och att europeiska företags konkurrenskraft försämras.

Antaget vid Europaforum Norra Sverige den 4 maj 2022

Glenn Nordlund (S) Ordförande EFNS Region Västernorrland	Åsa Ågren Wikström (M) Vice ordförande EFNS Region Västerbotten	Nils-Olov Lindfors (C) Region Norrbotten	Elise Ryder Wikén (M) Region Jämtland Härjedalen
Jonny Lundin (C) Region Västernorrland	Rickard Carstedt (S) Region Västerbotten	Britta Flinkfeldt (S) Norrbottens Kommuner	Robert Uitto (S) Region Jämtland Härjedalen
Erik Lövgren (S) Kommunförbundet Västernorrland	Ann Åström (S) Region Västerbotten	Anders Josefsson (M) Norrbottens Kommuner	Jonas Andersson (S) Kommunerna i Jämtlands län
			Daniel Danielsson (C) Kommunerna i Jämtlands län